

Jak przygotować uczestników do Sportowego Okrągłego Stołu

Poniższy poradnik pomoże ci przygotować debatę szkolną na temat udoskonalenia zajęć wychowania fizycznego. Opiszemy w nim:

- proste pomysły na zaangażowanie uczniów w debatę,
- problemy, jakie mogą się pojawić w trakcie realizacji programu,
- oraz wskazówki dotyczące samej debaty (zwróć szczególną uwagę na sformułowania pytań, które możesz zadawać uczniom w trakcie debaty).

JAK PRZYGOTOWAĆ SIEBIE I UCZNIÓW DO DEBATY

Przygotuj uczniów do debaty w trakcie godzin wychowawczych lub lekcji WF-u. **PAMIĘTAJ: TO W CZASIE PRZYGOTOWAŃ MOŻESZ ZROBIĆ NAJWIĘCEJ- ZYSKAĆ ZAUFANIE I ZEBRAĆ SZCZERE OPINIE!**

JESTEŚ WZOREM W DYSKUSJI - pokaż uczniom, że możesz swobodnie rozmawiać o swoich lekcjach, wysłuchać spokojnie ich opinii, a ogólne lub chaotyczne komentarze zamienić na realne i konkretne postulaty. Twoje doświadczenie w pracy z grupą jest nieocenione w podobnych sytuacjach, więc zaufaj swoim umiejętnościom! Zastanów się wcześniej, co ty sam chciał/a byś zmienić w lekcjach WF-u, żeby było ciekawiej.

Aby zapoznać uczniów z założeniami programu „WF z klasą”, możesz **wykorzystać krótką prezentację przygotowaną przez CEO (plik skojarzony z opisem programu na www.ceo.org.pl/pl/wf/news/opis-programu)**. Im więcej powiesz uczniom o programie, tym bardziej będą się czuli zaangażowani.

Rozmawiaj z nim o celach programu. Uświadom im, że są najważniejsi w tym etapie programu, że **są ekspertami, a celem debaty jest poznanie ich opinii**.

Zwróć szczególną uwagę na osoby, które nie lubią lekcji WF i zdają się nimi nie interesować. Powiedz im, że program dotyczy ich w szczególności:

Macie szansę powiedzieć o tym, czego nie lubicie w lekcjach WF-u i co chcielibyście zmienić.

STEREOTYPY, KTÓRE MOGĄ PRZESZKADZAĆ W DOBREJ KOMUNIKACJI

STEREOTYP 1: Nauczycieli nie obchodzi to, czego chcą i tak naprawdę potrzebują uczniowie. Nie są w stanie zrozumieć ich punktu widzenia.

STEREOTYP 2: Dzieci i młodzież nie potrafią myśleć realistycznie, a jedynie w kategoriach, tego co chcą. Dlatego często mają nierealne oczekiwania.

Porozmawiaj z uczniami, jak te stereotypy wpływają na komunikację między nauczycielami i uczniami, czy są prawdziwe i co można zrobić, żeby nie przeszkadzały one w debacie. Zauważ, że uczniowie są na gorszej pozycji negocjacyjnej, ponieważ to nie oni będą podejmować ostateczne decyzje. Może to być czynnik zniechęcający ich do zabierania głosu.

Organizator

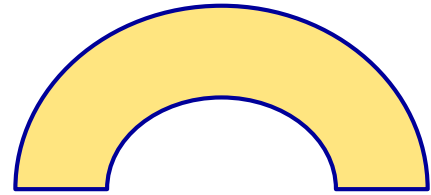
Partnerzy

Honorowi Patroni

Program współfinansowany przez

JAK PRZYGOTOWAĆ DEBATĘ

JAK ZORGANIZOWAĆ PRZESTRZEŃ?

To, jak zorganizujesz przestrzeń debaty, nie pozostanie bez wpływu na jej przebieg. Najlepiej, żeby uczniowie czuli się swobodnie, będą wtedy szczerze się wypowiadać. Wybierz **odpowiednio dużą salę**, może być to sala gimnastyczna. Zdecyduj, czy uczniowie mają siedzieć na podłodze, czy na krzesłach: siedzenie na podłodze jest niekrępujące, z drugiej strony ustawienie krzesel w sali gimnastycznej sugeruje, że debata jest ważnym wydarzeniem w życiu szkoły. **Najlepsze są układy koła/półkola**. Niekorzystne jest ustawienie konfrontacyjne – np. wszyscy nauczyciele siedzący naprzeciwko uczniów. Przestrzeń powinna pokazywać, że dyskusję prowadzicie wszyscy razem.

WIEK UCZNIÓW

Większość zawartych w poradniku wskazówek odwołuje się do wszystkich grup wiekowych uczniów. Wyjątkiem są **pierwsze klasy szkoły podstawowej**. W przypadku najmłodszych uczniów dodatkowo:

- w trakcie debaty podziel uczniów na mniejsze grupy dyskusyjne,
- przygotuj scenariusze pytań, jakie moderatorzy grup będą zadawali uczniom,
- wprowadź więcej zasad do „burzy mózgów” np. podnoszenie ręki,
- im młodszy uczniowie, tym debata powinna być krótsza.

KOMUNIKACJA W POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH DEBATY

Na początku debaty poinformuj, jakie są zasady, jaki będzie przebieg i ile będzie trwała debata. Znając szczegóły uczniowie będą bardziej zmotywowani do pracy.

ETAPY DEBATY

1. **DIAGNOZA SYTUACJI** – Jak teraz wyglądają lekcje WF? Jakie są plusy i minusy?
2. **CELE DEBATY** – poznanie opinii/potrzeb uczniów, zebranie pomysłów, rozwiązań
3. **BURZE MÓZGÓW** – rozwiązania problemów
4. **PROJEKTOWANIE ROZWIĄZAŃ** – proces eliminacji i ulepszania pomysłów. Konfrontowanie z celami. Uważaj, żeby rozwiązania były konkretne i realistyczne.
5. **PODSUMOWANIE**

DIAGNOZA SYTUACJI

Pierwszym etapem debaty jest ustalenie kwestii, które należy omówić. Bardzo ważna jest rola prowadzącego debatę. Musi on/ona **podsumowywać wypowiedzi uczestników** i tak je formułować by były **konstrukttywne**. Musi także umiejętnie **dopytywać o konkrety**. Jeśli problem jest konkretny i rozłożony na poszczególne cegiełki to staje się znacznie prostszy do rozwiązania.

Zbyt ogólne sformułowanie problemu: *Uczniowie nie lubią lekcji WF-u.*

Konkretne sformułowanie: *Uczniowie nie lubią nieprzyjemnych szatni, przeszkadza im brak zasłonek w przebieralni; w zimie na sali gimnastycznej jest zbyt zimno; lekcje WF-u zawsze wyglądają tak samo itp.*

Rozpocznij dyskusję na **TRUDNE TEMATY**: np. opisz hipotetyczny przypadek, żeby uczniowie nie musieli wypowiadać się o sobie

Jak młodzi ludzie dorastają czasem jest trudno na WF-ie – jakie mogą pojawić się problemy?

WAŻNE: Nie spieraj się ze stanowiskiem uczestnika, dowiedz się, co za nim stoi.

Jaką uczeń sygnalizuje potrzebę?

Zawsze zadawaj pytanie: „dlaczego?”

Uczeń mówi: Ja po prostu nienawidzę WF-u i już! Zapytaj: Dlaczego? Co dokładnie ci przeszkadza? Czego ci brakuje?

PAMIĘTAJ, ŻEBY MÓWIĆ TEŻ O TYM, CO SIĘ TERAZ PODOBA NA WF-ie (np. atmosfera, sala, wycieczki na basen). To ważne informacje, które często pomijamy skupiając się na krytyce.

CELE DEBATY

Ustalanie celów jest bardzo ważne. Dobrze sformułowane cele mają wpływ na całą debatę. Możesz w jej trakcie odwoływać się do nich. Jeśli są **formułowane wspólnie z uczniami** to uczniowie będą się z nimi chętniej utożsamiać. Cele spisane na tablicy/flipczarcie, będą ścigały uwagę uczestników i pomogą w porządkowaniu debaty.

Poczekaj, spójrzmy na nasze cele, czy sądzisz, że Twoje rozwiązanie będzie realizowało któryś z nich?

Jeśli ktoś zbacza z tematu, można się na nie powołać.

Organizator

Partnerzy

Honorowi Patroni

Program współfinansowany przez

BURZE MÓZGÓW

Burza mózgów polega na swobodnej wymianie pomysłów. Na tym etapie najważniejsze jest pokazanie uczestnikom, że ich **pomysły nie są cenzurowane**. Jednak możliwe, że sami uczestnicy będą mówili: *To głupi pomysł! Co ty wymyślasz?! W takiej sytuacji mów:*

W tym momencie wszystkie pomysły są dobre.

Np. gdy uczeń wstaje i zaczyna wypowiedź od słów: *Bo nauczyciele w ogóle nie słuchają i nie pozwalają nam robić tego co chcemy i lekcje w ogóle są głupie*. Odpowiedź: *Rozumiem, że potrzebujesz być wysłuchany przez nauczyciela.*

Pozycja moderatora burzy mózgów jest trudna. **Moderator** powinien starać się być **bezstronny** i nie angażować się w konflikty np. pomiędzy dyrekcją a uczniami, czy pomiędzy uczniami. Musi też rozpoznawać, kiedy dyskusja przestaje być konstruktywna. Jest to trudne, bo czasami powinien pozwolić na wyrażenie niektórych frustracji. Powoduje to ogólne obniżenie napięcia w grupie. Takie pozytywne podsumowanie powoduje, że uczeń uspokaja się, ponieważ dokładnie nazwał jego potrzebę.

PROJEKTOWANIE ROZWIĄZAŃ

W trakcie burzy mózgów mogą paść ogólne sformułowania. Czasami mówimy coś, co wydaje nam się zrozumiałe dla wszystkich a wcale takie nie jest. Dlatego warto konkretyzować pomysły. Kiedy uczeń mówi np.: *Żeby na lekcjach było fajniej*. Nie musi to oznaczać, że tak naprawdę nie ma nic konstruktywnego do powiedzenia. Trzeba dopytać, co ma na myśli:

Co takiego musiałyby się wydarzyć na tej lekcji, żeby było fajnie?

Lekcje WF będą ciekawsze.

Zamiast tego napisz np.: *Na co drugiej lekcji uczniowie będą uprawiać inny sport.*

Unikaj zbyt ogólnych punktów planu.

PODSUMOWANIE

Bardzo ważne jest dobre podsumowanie. Wiele osób z całej debaty zapamięta głównie to. Wymień wszystkie omówione kwestie i skup się na poruszonych rozwiązaniach. Powiedz też, co stanie się dalej. Co dyrekcja zrobi z tymi pomysłami i kiedy można spodziewać się efektów.

JAK RADZIĆ SOBIE Z RÓŻNYMI TRUDNOŚCIAMI

1. W czasie dyskusji pojawiają się bardzo silne emocje i czujesz się osobiście krytykowany jako nauczyciel WF-u.

Nie bierz tego osobiście! Czasami w takich sytuacjach emocje nie dotyczą tematu, który wprost się omawia. Kiedy uczniowie np. narzekają i złością się na nudę, a nie potrafią powiedzieć, co chcieliby robić, to tak naprawdę przeszkadza im co innego, o czym trudniej rozmawiać, np. wstyd spowodowany brakiem zastonek pod prysznicem.

2. W trakcie debaty zapanuje chaos i trudno będzie dojść do jednoznacznych wniosków.

Nie martw się, nie wszystko stracone. Głównym celem jest poznanie potrzeb/problemów i opinii uczniów. Nauczyciele prowadzący/sekretarze poszczególnych podgrup debatowych- zbiorą ważne informacje, nawet jeśli debata zakończy się bez konkretnego planu.

Techniki skupiające uwagę grupy:

- puścić z magnetofonu dzingiel na kilka sekund (można też użyć gwizdka)
- przypomnieć, że cel jest wspólny
- dać uczestnikom wybór: *Czy wolicie teraz zrobić krótką przerwę czy porozmawiać dalej o tej kwestii?* Sama zgoda na kontynuowanie może spowodować większą mobilizację

3. Brak współpracy ze strony części grona pedagogicznego.

Debatę organizuje cały Szkolny Zespół WF, czyli koordynator, dyrektor, nauczyciel lub nauczyciele wspierający. Może się jednak zdarzyć, że będziesz potrzebował więcej rąk do pomocy, a inni nauczyciele nie będą się chętnie angażować. W takiej sytuacji **spróbuj pozyskać nowych sojuszników**, tak w szkole, jak i poza szkołą. Pomyśl o pedagogu szkolnym, pracowniku szkolnej biblioteki, aktywnych uczniach oraz rodzicach angażujących się w życie szkolne i/lub uprawiających sport.

4. Działania mogą się przedłużyć, przez co spadnie zainteresowanie programem grona pedagogicznego i uczniów.

Stwórz harmonogram działań i podziel się nim ze wszystkimi uczestnikami: dyrekcją, gronem pedagogicznym i uczniami. Może on obejmować przygotowanie do debaty, debatę, opracowanie materiału z debaty, przygotowanie rozwiązań i programów, wprowadzanie zmian w życie.

5. W trakcie debaty może wybuchnąć konflikt np. pomiędzy nauczycielami a uczniami.

Czasem wystarczy po prostu nazwać to, co się dzieje: *Widzę, że jesteście bardzo rozemocjonowani i że bardzo zależy wam na tej kwestii.* Czasem samo nazwanie uspokaja sytuację.

Jeśli konflikt narasta, warto też zastosować **ZAMIANĘ RÓL** – poproś strony: *Zamieńcie się teraz na chwilę rolami. Nauczyciele – wyobraźcie sobie, że jesteście uczniami, co jest dla Was ważne w tej sytuacji? Uczniowie – wyobraźcie sobie, że jesteście nauczycielami, co jest dla Was ważne?*

6. „Głośni” uczniowie dominują debatę.

Aktywizuj także „cichych” uczniów – to ich głos może być najważniejszy w debacie. To oni mogą mieć największe problemy z zajęciami z WF-u i dlatego się nie odzywają.

W trakcie debaty pytaj uczniów, którzy się jeszcze nie wypowiedzieli:

Z reguły w grupie jest tak, że osoby, które milczą, mają trochę inne i bardzo ciekawe spojrzenie. Ciekaw jestem, co myślicie? Takie słowa pomogą włączyć uczniów, którzy z reguły nie chcą się wyłamać z głosu większości i pozwolą uniknąć wrażenia wyciągania do tablicy.

Pamiętaj, że program będzie trwał co najmniej kilka miesięcy i szkoła ma czas, by nad nim pracować. Chwilowe niepowodzenia wcale nie muszą oznaczać porażki całego przedsięwzięcia.

PRZYDATNE PYTANIA DO ZASTOSOWANIA W TRAKCIE DEBATY:

1. *Co byście chcieli, żeby się tutaj dziś wydarzyło?*
2. **Konkretyzuj wypowiedzi innych:** *Co to znaczy: fajne gry? Co masz na myśli?*
3. **Przed debatą - pobudzaj wyobraźnię:** *Wyobraźcie sobie teraz idealną lekcję WF-u. Jak by ona wyglądała niezależnie od możliwości szkoły (np. od sal, czasu, czy pieniędzy). Co chcielibyście robić? Choć pomysły mogą być początkowo nierealne, to pozwolą osłabić wewnętrzny cenzor.*
4. **Zamykaj tematy już wystarczająco omówione:** *Czy ktoś chciałby jeszcze coś do tego dodać, czy mogą już to zapisać na tablicy i przejść do następnej kwestii? – zapisanie tematu na tablicy sprawi, że uczniowie będą spokojni, że ich wypowiedzi nie zostaną zapomniane.*
5. **Rozdzielanie kwestii:** *Wydaje się, że to są dwie kwestie na raz. Porozmawiajmy najpierw o pierwszej, a drugą zapiszę na tablicy żebyśmy ją podjęli później.*

Autorzy poradnika: Jakub Kryński, psycholog i Katarzyna Rymarek, politolożka

Organizator

Partnerzy

Honorowi Patroni

Program współfinansowany przez